

KAKOVOST SLOVENSkih UČBENIKOV

Po raziskavi o kakovosti slovenskih učbenikov, ki jo je vodil Janez Justin s Pedagoškega inštituta v Ljubljani, so učbeniki preobremenjeni z abstraktnimi izrazi. Bila so tudi mnenja, da jih je preveč, da so predragi in premalo uporabni. Založniki temu ostro nasprotujejo.

PRO

Angelca Likovič

Civilna iniciativa Za družino in pravice otrok

CONTRA

Vasja Kožuh

urednik učbenikov pri Založbi Rokus Klett

Z e maja 2008 je imela naša civilna iniciativa odmevno tiskovno konferenco, na kateri smo predstavili analizo učbenikov pri nas. Pokazalo se je, da je v Sloveniji 368 učbenikov in 390 delovnih zvezkov. To akcijo smo začeli že pri prejšnjem ministru Zveru, kjer smo trdili, da delovni zvezki zadušijo ustvarjalnost otrok. Založniki so seveda ponoreli. Ugotovili smo tudi, da je kar 60 odstotkov delovnih zvezkov nerešenih. Tudi zato, ker so slabi. Danes delovni zvezki seveda niso več obvezni, pa jih še vedno množično uporabljajo po osnovnih šolah, straši pa jih drago plačujejo. Zato je naš novi predlog tak: prva triada naj bo brez delovnih zvezkov, druga in tretja pa naj jih imata le za temeljne predmete. Otroci se morajo danes naučiti govoriti, nastopati, se izražati, namesto tega pa jih ukalupljamo. No, delovni zvezek je za učitelja seveda lažja izbira.

Raziskava je pokazala, da so učbeniki velik problem.

Raziskava, ki jo je izpeljal trenutni minister za šolstvo Igor Lukšič, pa je pokazala, da so velik problem tudi učbeniki. Sem sicer članica komisije za učbenike, a mi žal lahko le ugotavljamo, ali se učbenik ujema z učnim načrtom. Zdaj pa je jasno, da so učbeniki prebogati, preobsežni, nejasni, s preveč ilustracijami, predragi. Zato smo ministru predlagali, da se število učbenikov omeji in izboljša kakovost. Zdaj je pravi trenutek, ker bodo potrjevali nove učbenike. Komisija naj ponudi šolam tri učbenike, ki naj bodo otrokom dostopni zastonj, a naj bodo v šoli. Neposredno iz tiskarne pa naj se omogoči staršem, da dobijo poceni učbenike, ki jih bodo lahko imeli otroci doma in jih uporabljali tudi drugi morebitni otroci.

N edavni raziskavi, ki naj bi pokazala, da bi lahko bili učbeniki v Sloveniji boljši, generalno gledano ne oporekamo. Najbrž se vsi strinjamo, da je vsako stvar mogoče izboljšati, tudi učbenike. Pomembneje je, da je raziskava pokazala, da so slovenski učbeniki primerljivi s tujimi, kar potrjujejo tudi mednarodne nagrade, ki so jih prejeli naši učbeniki. Na žalost izsledke te raziskave v javnosti napačno interpretirajo – zajela je namreč le po šest učbenikov za geografijo in biologijo v enem razredu. To je nemogoče posplošiti na učbenike za vse predmete in razrede. Druga pomanjkljivost raziskave je, da raziskovalci niso ugotavljali, koliko učencev uporablja določen učbenik. V praksi več kot 75 odstotkov učiteljev izbere enega od treh najboljših učbenikov, preostale pa uporablja le peščica. To pomeni, da učitelji s svojim strokovnim znanjem sami izločijo slabše učbenike in tako močno omejijo njihov vpliv na šolski sistem. Iz tega je jasno, da število učbenikov, ki so na voljo za posamezni predmet, ni pomembno.

Učbenik je visokotehnoški izdelek, pri katerem sodeluje več kot 20 vrhunskih strokovnjakov.

Rad bi poudaril, da je učbenik v resnici visokotehnoški izdelek, pri katerem običajno sodeluje več kot 20 vrhunskih strokovnjakov za različna predmetna področja, didaktikov, psihologov, oblikovalcev idr. Priprava novega učbenika traja vsaj leto in pol, v njegov razvoj pa je vloženih več deset tisoč evrov. Razumljivo je, da tak vložek zahteva od založb in avtorjev izredno skrb za kakovost, sicer ni mogoče povrniti sredstev in truda.